

تاملی در زندگینامه حضرت معصومه (س) / اثبات مقام والای زن در حیات معصومه کبری

دقت در زندگینامه بانوانی بزرگوار چون حضرت معصومه (س) اثبات کننده این نکته است که اسلام به منزلت زن ارزش زیادی نهاده و در طی نمودن پله های ترقی از حیث علم و تقوا تفاوتی میان زن و مرد قائل نشده، چرا که درجات عالی تقوا و علم این بانوی گرامی و دیگر بانوان بزرگوار اسلام تأیید کننده این موضوع است.

دقت در زندگینامه بانوانی بزرگوار چون حضرت معصومه (س) اثبات کننده این نکته است که اسلام به منزلت زن ارزش زیادی نهاده و در طی نمودن پله های ترقی از حیث علم و تقوا تفاوتی میان زن و مرد قائل نشده، چرا که درجات عالی تقوا و علم این بانوی گرامی و دیگر بانوان بزرگوار اسلام تأیید کننده این موضوع است.

به گزارش خبرگزاری مهر، حضرت معصومه (س) اول ذیقعده سال 173 هجری، در شهر مدینه چشم به جهان گشود. این بانوی بزرگوار، از همان آغاز، در محیطی پرورش یافت که پدر و مادر و فرزندان، همه به فضایل اخلاقی آراسته بودند. عبادت و زهد، پارسایی و تقوا، راستگویی و بردباری، بخشندگی و پاکدامنی و نیز یاد خدا، از صفات برجسته این خاندان پاک سیرت به شمار می رفت.

حضرت معصومه (س) در خاندانی که سرچشمه علم و تقوا و فضایل اخلاقی بود، پرورش یافت. پس از آنکه پدر بزرگوار آن بانوی عزیز به شهادت رسید، فرزند ارجمند آن امام، یعنی حضرت رضا (ع) عهده دار امر تعلیم و تربیت خواهران و برادران خود شد و مخارج آنان را نیز بر عهده گرفت. در اثر توجهات زیاد آن حضرت، هر یک از فرزندان امام کاظم (ع) به مقامی والا دست یافتند و زبازد همگان گشتند. در این باره آمده که هر یک از فرزندان امام موسی کاظم (ع) به فضیلتی مشهور دارد. بدون تردید بعد از حضرت رضا (ع) در میان فرزندان امام کاظم (ع)، حضرت معصومه (س) از نظر علمی و اخلاقی، والامقام ترین آنان است. این حقیقت از اسامی، لقب ها، تعریف ها و توصیفات که ائمه اطهار (ع) از ایشان نموده اند، آشکار است و این حقیقت روشن می سازد که ایشان نیز چون حضرت زینب (س) "عالمه غیر معلمه" بوده است.

حضرت فاطمه معصومه (س) مظهر فضایل و مقامات است. روایات معصومان (ع) فضیلت ها و مقامات بلندی را به آن حضرت نسبت می دهد. امام صادق (ع) در این باره می فرماید: آگاه باشید که برای خدا حرمی است و آن مکه است و برای پیامبر خدا حرمی است و آن مدینه است و برای امیرمؤمنان حرمی است و آن کوفه است. بدانید که حرم من و فرزندانم بعد از من، قم است. آگاه باشید که قم، کوفه کوچک ماست، بدانید بهشت هشت دروازه دارد که سه تای آن ها به سوی قم است. بانویی از فرزندان من به نام فاطمه، دختر موسی، در آن جا رحلت می کند که با شفاعت او، همه شیعیان ما وارد بهشت می شوند.

فضیلت زیارت حضرت معصومه (س)

درباره فضیلت زیارت حضرت معصومه (س) روایات فراوانی از پیشوایان معصوم رسیده است. از جمله، هنگامی که یکی از محدثان برجسته قم، به نام "سعد بن سعد" به محضر مقدس امام رضا (س) شرفیاب می شود، امام هشتم خطاب به ایشان می فرماید: ای سعد! از ما در نزد شما قبری است. سعد می گوید: فدایت شوم! آیا قبر فاطمه دختر موسی بن جعفر (س) را می فرمایید می فرماید: آری، هر کس او را زیارت کند، در حالی که به حق او آگاه باشد، بهشت از آن اوست.

یکی از ویژگیهای حضرت معصومه (س)، ورود زیارتنامه ای از سوی معصومان (س) درباره ایشان است که پس از حضرت فاطمه زهرا (س)، او تنها بانوی بزرگوار است که زیارت مأثور دارد. بانوان برجسته ای چون آمنه بنت وهب، فاطمه بنت اسد، خدیجه بنت خویلد، فاطمه ام البنین، زینب کبری، حکیمه خاتون و نرجس خاتون که هیچ شک و تردیدی در مقام بلند و جایگاه رفیع آن ها نیست. هیچ کدام زیارت مأثور از سوی معصومان (س) ندارند و این نشان دهنده مقام والای این بانوی گرانقدر اسلام است. باشد که شیعیان و پیروان اهل بیت عصمت و طهارت (س) به ویژه بانوان، این مقام بزرگ و عالی را پاس بدارند و همواره الگو و مظهر عفاف و تقوا و حیا باشند. تنها در این صورت است که روح با عظمت این بانوی بزرگ از همه ما خشنود خواهد شد.

حضرت معصومه (س) در زبان دانشمندان و فقیهان گران قدر شیعه، به لقب کریمه اهل بیت یاد می شود. از میان بانوان اهل بیت، این نام زیبا تنها به آن حضرت اختصاص یافته است. بر اساس رویای صادق و صحیح نسب شناس گرانقدر، مرحوم آیت الله مرعشی نجفی، این لقب از طرف امام صادق (ع) بر حضرت معصومه (س) اطلاق شده است. در این روایا، امام صادق (ع) به آیت الله نجفی که با دعا و راز و نیاز، تلاش پیگیری را برای یافتن قبر مظهر حضرت زهرا (س) آغاز کرده خطاب فرمود: برتو باد به کریمه اهل بیت.

به طور کلی، سه زیارت نامه برای حضرت معصومه (س) ذکر شده که یکی از آن ها مشهور و دو تای دیگر غیر مشهور است. اسامی و لقب هایی که برای حضرت معصومه (س) در دو زیارت نامه غیر مشهور ذکر شده؛ به این قرار است: طاهره (پاکیزه)، حمیده (ستوده)؛ پژه (نیکوکار)؛ رشیده (حد یافته)؛ تقیه (پرهیزگار)؛ رضیه (خشنود از خدا)؛ مرضیه (مورد رضایت خدا)؛ سیده صدیقه (بانوی بسیار راستگو)؛ سیده رضیه مرضیه (بانوی خشنود خدا و مورد رضای او)؛ سیده نساء العالمین (سرور زنان عالم). هم چنین محدثه و عابده از صفات و القابی است که برای حضرت معصومه (س) عنوان شده است.

فاطمه معصومه (س) از جهت شخصیت فردی و کمالات روحی، در بین فرزندان موسی بن جعفر (ع) بعد از برادرش، علی بن موسی الرضا (ع) در والاترین رتبه جای دارد. این درحالی است که بنا بر مستندات رجالی، فرزندان دختر امام کاظم (ع) دست کم هجده تن بوده اند و فاطمه در بین این همه بانوی گران قدر، سرآمد بوده است. حاج شیخ عباس قمی آنگاه که از دختران موسی بن جعفر (ع) سخن می گوید، درباره فاطمه معصومه (س) می نویسد: بر حسب آنچه به ما رسیده، افضل آن ها، سیده جلیله معظمه، فاطمه بنت امام موسی (ع) معروف به حضرت معصومه است.

حضرت فاطمه (س) پس از ورود به شهر قم، تنها هفده روز در قید حیات بود و سپس دعوت حق را لبیک گفت و به سوی بهشت پرواز کرد. این حادثه در سال 201 هجری رخ داد. برای حضرت معصومه (س) ویژگی هایی خاص را برشمرده اند که برخی از آنها عبارتند از:

- موقعیت معنوی؛ امام رضا (ع) در زیارتنامه حضرت معصومه (س) در بزرگداشت و تجلیل آن حضرت او را دارای منزلت رفیع در نزد خداوند می خوانند و خواستار شفاعت خود، توسط آن حضرت در درگاه خداوندی می شوند.

- فقاقت؛ روزی گروهی از شیعیان به قصد دیدار امام موسی بن جعفر (ع) و پرسش سؤالات خود به مدینه آمدند، ولی امام در مدینه حضور نداشتند. از این رو، سؤالات خود را مکتوب به خانواده آن حضرت تحویل دادند تا در سفر بعدی، پاسخ آنها را از امام بگیرند. حضرت معصومه (س) خود پاسخ پرسش ها را نوشته به آنها داد. این گروه، در بین راه با امام موسی بن جعفر (ع) برخورد کردند و پاسخ ها را به امام ارائه نمودند. امام ضمن تأیید پاسخ ها ابراز خوشحالی کردند.

- اهل حدیث؛ در تاریخ اسلام به بانوان با فضیلت و صاحب حدیثی برمی خوریم که نام خود را در زمره محدثان ثبت کرده اند. حضرت معصومه (س) یکی از زنان بزرگ اهل بیت در این زمینه است.

- زیارت حضرت معصومه (س)؛ از امام رضا (ع) نقل شده کسی که حضرت معصومه (س) را با آگاهی به حق وی زیارت کند، شایسته بهشت می شود. شاید یکی از حقوق و انتظارات آن حضرت به عنوان پیامدار دین و معنویت از زائران خود، تلاش آنها جهت تدارک یک سفر معنوی و کوشش برای قرب بیشتر به آن حضرت از طریق کوشش برای اصلاح خویشتن و تقویت کمالات معنوی در خود باشد.

- زیارتنامه؛ حضرت معصومه در میان امامزادگان، از امامزادگان نادری است که برایش زیارتنامه مخصوص از جانب امام معصوم (ع) نقل شده است و به مقام شامخ آن حضرت اشاره شده است.

- لقب ؛ لقب معصومه از جانب حضرت امام رضا (ع) به دلیل مراتب تقوی و پرهیزگاری تنها به فاطمه معصومه (س) در میان دختران حضرت امام موسی بن جعفر (ع) اعطا گردید؛ خانمی که در اقتدا به پدر بزرگوارش، بسیاری از ساعات زندگی اش، به عبادت و راز و نیاز با خدا سپری شد.

- مقام عصمت حضرت معصومه (س)؛ امام رضا (ع) فرمودند: کسی که حضرت معصومه را در قم زیارت کند مانند آنست که مرا زیارت کرده است. امام ثواب زیارت خویش را با زیارت حضرت معصومه در یک حد و اندازه می داند و نیز اینکه نام مبارک حضرت، فاطمه کبری بوده و امام او را ملقب به صفت معصومه کرده و این مطالب نشانگر اوج عظمت روحی و معصومیت حضرت فاطمه کبری است.